

Preek
gehouden te Enter op 25 juni 2006
door ds. W. Harinck

De tekst is uit Handelingen 3: 19a: *Betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.*

We beluisteren in deze tekst

Een dringende oproep:

1. De inhoud van die oproep
2. Het doel van die oproep

1. De inhoud van die oproep

Wat een wonder: een kreupele man, die nog nooit op zijn voeten had gestaan (en hij was al ouder dan veertig jaar), zie: hij staat, hij loopt! Daar gaat hij de voorhof van de tempel binnen. Hoor, hoe hij zingt. Hij looft God. Hij maakt de Heere groot. Deze kreupele man kan nu David nazingen: *Ik ga rondom Uw altaar, o HEERE!* Daar hadden zijn voeten nog nooit gestaan. Wat een wonder is er gewerkt.

Al die mensen, die op het uur van het gebed daar samengekomen zijn in de voorhof van de tempel, hebben het gezien. Lukas vertelt dat de schare diep onder de indruk is gekomen van het wonder. Ze waren vervuld met verbaasdheid, ja met ontzetting. Die kreupele kenden ze wel. Dagelijks zat hij in de poort te bedelen. Nu zien ze dezelfde man op zijn voeten staan en wandelen. Ja, de mensen zijn diep onder de indruk. Ze komen rondom de apostelen Petrus en Johannes staan. Ze zien op Petrus en Johannes. Ze wachten als het ware op een verklaring van het wonder dat ze hebben gezien. Petrus voelt dat dit een moment is wat de hemel geeft om aan de mensen het woord van God te verkondigen. *Wat ziet gij zo sterk op ons?* vraagt Petrus aan de mensen. "Dit wonder is niet door onze kracht, is niet door onze naam geschied. Nee, niet door ons." zegt Petrus. En dan gaat hij het verklaren, dan gaat hij het wonder uitleggen. Hij gaat wijzen op de Naam van de Heere Jezus Christus. Door het geloof in Zijn Naam is deze man gezond geworden.

Dan gaat Petrus een preek houden. Net als in Handelingen 2, hebben we hier in Handelingen 3, een prediking van Petrus. Vervuld met de Heilige Geest gaat hij de schare, die zo onder de indruk is van wat ze gezien en gehoord hebben, het Woord van God verkondigen. Hij verkondigt hen de Naam van Jezus. Uit de woorden van de profeten maakt Petrus zijn hoorders duidelijk dat Jezus de eeuwige Zoon van God is. Jezus, Die voor Pontius Pilatus heeft gestaan, ze hebben Hem verloochend, gekruisigd en gedood. Maar ten derde dage is Hij wederom opgestaan van de doden. Christus is de Levende! Dat Hij leeft is te zien in de gezondmaking van die kreupele man. Het bewijs dat Jezus leeft zien we in het wonder aan die kreupele man geschied.

Dan gaat Petrus op zijn hoorders aandringen. Hij gaat een appèl doen op het hart van zijn hoorders. Hij gaat het toespitsen in de woorden van onze tekst: nu dan broeders, *betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.* Als Jezus leeft, als het eeuwig waar is dat Hij de Zoon van God is, dan moeten zij zich beteren en bekeren.

In de Griekse taal zijn er twee woorden voor bekering. Petrus gebruikt die twee woorden die de Griekse taal kent in onze tekst. Het eerste woord is door de Statenvertalers vertaald met: *betert u dan*. En het tweede woord is vertaald met: *bekeert u*. Die twee woorden hebben een rijke inhoud. We letten nu op de inhoud van dat eerste woordje: *betert u dan*. Petrus ziet dat zijn hoorders gegrepen zijn door wat ze gezien en gehoord hebben. Een wonder! Ze zijn er diep van onder de indruk. Die gelegenheid grijpt Petrus aan om zijn hoorders de grote kern van het Woord van God aan het hart te leggen. Ze moeten zich beteren. Het ziet op een verandering van denken. Een verandering van inzicht. Een verandering in het hart van de mensen. Een vernieuwing van het hart,

van het gemoed, van het binnenste. Dat is de betekenis van dat eerste woord wat Petrus hier gebruikt.

Betert u. Er moet een nieuw inzicht geboren worden in het leven van deze mensen. Want ze hebben de Heere Jezus verloochend, ze hebben Hem verworpen, ze hebben gedacht dat Hij een dwaalleraar was. Ze hebben niet verstaan dat Hij de Messias, de Gezalfde van de Vader is. Maar nu hebben ze gezien dat Jezus wonderen werkt, door Zijn dienstknechten, de apostelen. Daarom moet hun denken veranderd worden.

Dat hebben wij allemaal nodig. Dat ons denken, ons hart en ons leven wordt veranderd. Ook voor ons is nodig wat Petrus hier predikt: *betert u dan*. Ook wij hebben een nieuw inzicht en een nieuw kennen nodig. Een kennen door Gods Geest gewerkt. Een kennen van God Zelf is nodig. En een waarachtig kennen van de Heere Jezus is nodig.

Van nature kennen wij God niet. O, we zijn er wel bij opgevoed. We zijn wel vertrouwd met Zijn Woord, met Zijn dag, met de kerkdienst en met Zijn geboden. Maar in werkelijkheid kennen wij God niet. Wij moeten gebeterd worden, we hebben een nieuw kennen van God nodig met ons hart. Want God is veel heiliger dan wij ooit bedenken kunnen. Hij is veel barmhartiger dan wij ooit bedenken kunnen. We hebben nodig op de leerschool van Gods genade nieuwe gedachten te krijgen in ons hart over God. Wie Hij is in Zijn heiligheid, in Zijn majesteit, in Zijn rechtvaardigheid en in Zijn goedheid. Van nature hebben wij verkeerde gedachten over God. Dan denken we b.v. dat het zwaar en moeilijk is om God te dienen. Dan kunnen wij denken dat wij met onze werken en met onze ernst nog voor God kunnen bestaan. Maar we hebben nieuwe gedachten nodig over God én over onszelf. We hebben nodig onszelf te leren kennen, want zoals we geboren zijn missen wij de kennis van onszelf. Net als die schare daar in de tempel. Ze zagen niet dat ze de Rechtvaardige hadden gekruisigd en gedood. Ze zagen hun schuld en hun zonde niet. Er was een blinddoek voor hun ogen die weggenomen moest worden.

Denk aan Saulus van Tarsen, wat was hij zelfvoldaan. Wat was hij vol van eigengerechtigheid. Hij kende zichzelf niet. Dat moet gebeterd, dat moet veranderd worden. Wij hebben nieuwe gedachten nodig over wie wij zelf zijn. Dat werkt de Heere in de bekering van de zondaar. Dan worden we geplaatst voor de spiegel van Gods heilige Wet. Dan gaan we zien dat we overtreders zijn van al de geboden van God, dat we niet één van Gods geboden hebben gehouden. Maar dat we schuldig staan van het begin tot het einde. De berg van zonde groeit hemelhoog. We gaan zien dat we in Adam gevallen zijn, dat we met heel de wereld verdoemelijk zijn voor God.

Kennen wij dat? Dat het zo veranderde in ons hart en in ons leven? Dat er Godskennis en zelfkennis werd geboren? Dat is wat Petrus hier verkondigt. De noodzaak van het: *betert u dan*. Het komen tot onszelf, een kennen van God en een kennen van onszelf. Een kennen wat altijd samengaat met smart, met berouw over de zonde. Als je deze tekst opzoekt in je Engelse Bijbel, dan vinden we een ander woord, een woord wat zoveel betekent als: boetvaardigheid. *Doet boete*, staat er in de Engelse Bijbel. God kennen, jezelf kennen, met een diepe verslagenheid, met een smart met een droefheid over de zonde naar God. Een schreien over de zonde. Je zonden nat maken met de tranen van droefheid naar God, tranen die vloeien uit een verbroken hart en een verslagen geest. Kennen wij zulke tranen, een schreien naar de Heere vanuit een gemis, vanuit de nood, vanuit de diepte van je verlorenheid? *Betert u dan*.

Een nieuw kennen van God, een nieuw kennen van onszelf, maar ook een kennen van de Heere Jezus. Petrus laat het zien aan de schare vanuit de woorden van de profeten, dat Jezus is de Christus, de eniggeboren Zoon van God. Dat Hij de Zoon van David is. Dat Hij het koninkrijk wederoprichten zal. Dat Hij de Scheut is die voort is gekomen uit de afgehouden tronk van Isai. Dat Jezus door de Vader in de wereld is gezonden, gezalfd met de Heilige Geest. Dat Hij de Messias is en dat ze Hem hebben genomen, gekruisigd en gedood. Ze hebben ook nieuwe gedachten nodig over Wie Jezus is. We zien het in Gods Woord. Als de Heilige Geest werkt in een hart van een zondaar, gaan we ook anders denken over Jezus. Dan horen we de Kananese vrouw de Heere Jezus naschreien. Ze roept aanhoudend: *Heere! Gij Zoon van David, ontferm U mijner*. En hoor wat de blindgeborene zegt: *Eén ding weet ik, dat ik blind was en nu zie*. En dan vraagt hij: "Wie is Hij, Die mijn blinde ogen heeft geopend?" Dan komen er uitgangen van het hart naar de Heere Jezus, om Hem te mogen kennen,

om Hem te mogen vinden, om door Zijn offer en door Zijn bloed gewassen en gereinigd te worden. Om te schuilen bij Hem die in de wereld is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

Betert u dan. Het is samengevat ten eerste een zien dat we gezondigd hebben en het is ten tweede een voelen dat we gezondigd hebben. Zien dat we gezondigd hebben dat is een overtuiging van zonde, voelen dat we gezondigd hebben is boetvaardigheid, dat is de droefheid over de zonde. En die dingen heeft Petrus gepredikt, als hij dat eerste woordje voor bekering gebruikt dan leert hij de noodzaak van het zien en het voelen dat we gezondigd hebben tegen God. Als we dat gaan zien, als we dat gaan voelen met ons hart, dan wordt het onze belijdenis wat we zingen in Psalm 65:2:

*Een stroom van ongerechtigheden
Had d' overhand op mij.
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.
Welzalig die Gij hebt verkoren,
Die G' uit al 't aards gedruis
Doet naad'ren en Uw heilstem horen,
Ja wonen in Uw huis.*

2. Het doel van die oproep

Betert u dan, en bekeert u.

Gemeente, het tweede is het gevolg van het eerste. Eerst is daar die verandering in het binnenste van de mens. En het gevolg is de bekering, de verandering van het leven, een verandering van de richting van de mens.

Denk aan de gelijkenis van de verloren zoon. Jaren had hij buiten zichzelf geleefd, overdadig, feestend, vrolijk en prachtig levend van al zijn geld. Heel zijn erfenis heeft hij doorgebracht. Hij leefde buiten zichzelf. En dan komt dat ogenblik dat hij tot zichzelf komt. Dan verandert er in zijn binnenste iets. Dan gaat hij zien wat hij gedaan heeft, dat hij gezondigd heeft, dat hij het huis van zijn vader heeft verlaten. Hij komt tot zichzelf. Dat is eerst. Dan verandert zijn zien, zijn denken en zijn voelen. Dan gaat hij het belijden: "Ik heb gezondigd." Hij gaat zijn honger voelen en hij ziet: het is mijn eigen schuld. Hij komt tot het opstaan en tot het wederkeren. Hij gaat terug naar zijn vader en naar het huis van zijn vader, belijdende: *Vader, ik heb gezondigd tegen den Hemel, en voor u; en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden; maak mij als een van uw huurlingen.*

Bekeert u. Het woord wat Petrus gebruikt ziet op een verandering van richting. Van nature staan we met onze rug naar God toe en bewandelen we onze eigen weg. Dan vaart de mens zijn eigen koers, dat is de brede weg die naar het eeuwig verderf leidt. Maar als God het hart gaat beteren, veranderen, is het gevolg daarvan de bekering. Dan is er een opstaan en een wederkeren tot de Heere met de belijdenis: *HEERE, onze God! andere heren, behalve Gij, hebben over ons geheerst; doch door U alleen gedenken wij Uws Naams*

Wat een gezegende verandering. Als daar is een zich afkeren van de zonde en van de wereld, met berouw en met strijd; opstaan om afscheid te nemen van dat oude leven en een verlangen om de Heere te dienen, te vrezen en te wandelen in Zijn wegen. En ook een zoeken en een vragen naar de Heere Jezus, naar de Zaligmaker, van Wie het Evangelie zegt dat Hij de Weg, de Waarheid en het Leven is. Om Hem te mogen kennen in Wie de eeuwige zaligheid is. Dan leeft het in je hart: *Tot Wie zullen wij anders heengaan? Gij hebt de woorden van het eeuwige leven.* Een verandering van je hart, van je gemoed, van je diepste binnenste en als vrucht daarvan ook een verandering van je leven. Een breken met de zonden, een verlaten van stad Verderf en een vragen naar de Heere en Zijn sterkte.

Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden. Petrus verkondigde de noodzaak van de bekering dringend en ernstig. Maar hij wees ook de weg van de vergeving van de zonde. Hij predikte de genade die er bij God in Christus is. Hij spreekt van zonden die uitgewist mogen worden. Wat een rijke boodschap. Zonden uitgewist, dat is een heel sterk woord. Uitgewist,

dat is sterker dan bedekt. Als je ergens een kleed overheen legt, dan is het bedekt, dan kun je niet meer zien wat er onder ligt. Het is bedekt, maar er ligt nog wel wat onder. Uitgewist is nog sterker dan bedekt. Helemaal weg, uitgewist.

Een voorbeeld: denk eens aan de markt in het oude Oosten. Daar zien we de koper en de verkoper in gesprek met elkaar. Ze onderhandelen over de prijs. Er moet gerekend worden over de prijs. Het wordt opgeschreven. En hoe deden ze dat vroeger in het oude Oosten? Daar gebruikten ze een schrijftafeltje voor. Zo'n schrijftafeltje werd bestreken met was, daar werd in geschreven. Als de koper het geld had betaald, als er was afgerekend, wat deed de verkoper dan? Nu schrijven ze op de rekening: betaald. Maar vroeger werd de rekening uitgewist. Alles wat er geschreven was op dat schrijftafeltje werd uitgewist. Dan zag je er niets meer van terug. En dat sterke woord wordt hier door Petrus gebruikt.

Betert u dan en bekeert u, opdat... Dat is het doel. *Opdat uw zonden mogen uitgewist worden.* Het ziet op de vergeving van zonden. Vergeving bij God, een volkomen vergeving. Zo ver het oosten verwijderd is van het westen (en dat is ver!), zo ver doet God de zonde weg. Door dat reinigende bloed van Zijn Zoon de Heere Jezus wordt het handschrift van de zonde uitgewist.

Hebben wij het gezien? Hebben wij gevoeld dat het handschrift van de zonde tegen ons getuigde? Dat het ons aanklaagde bij God? Dat we in het gericht van God niet konden bestaan? Dat ons geweten ons veroordeelt? Dat we het moesten belijden: Heere, ik heb gezondigd. Ik ben Uw gramschap dubbel waardig? Onze tranen kunnen dat handschrift van de zonde niet uitwissen. Onze gebeden, onze beste werken, niets wat van ons is, kan dat handschrift van de zonde uitwissen. Maar o wonder! De Heere kan het en doet het door dat dierbare bloed van Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus. En in de nood van je leven doet God het ondervinden: *maar ons weerspanning overtreden verzoent en zuivert Gij.* Dan mogen we zien hoe op de kruisheuvel van Golgotha het handschrift van de zonde, wat tegen ons getuigde, aan het vloekhout is genageld en dat het bloed van Christus is vergoten tot een volkomen verzoening voor al onze zonden. Dat Hij om onze overtredingen is verwond en dat Hij om onze ongerechtigheden is verbrijzeld. Ja, dat de straf die ons de vrede aanbrengt op Hem is geweest. Dan gaan we er iets van verstaan, van dat wonder: *opdat uw zonden mogen uitgewist worden.*

Dat hebben wij nu allemaal nodig: u, jij en ik. Wij allemaal hebben nodig dat onze zonden uitgewist worden. Hoe krijgen we daar nu deel aan? Petrus wijst ons de weg. In de weg van: *betert u dan en bekeert u.* Dat is de weg tot de vergeving van de zonden.

Maar, antwoordt iemand, wij kunnen onszelf toch niet beteren? Wij kunnen onszelf toch niet bekeren? Nee, dat kunnen en dat willen wij niet. Hemelhoog is hier onze schuld. Maar kijk nog eens naar Handelingen 3, die kreupele man, die bedelaar, al ouder dan veertig jaar, had hij kracht in zichzelf om op zijn voeten te staan, te wandelen en de voorhof van de tempel binnen te gaan? Nee. En net zomin als die kreupele man hebben wij in onszelf de kracht om ons te beteren en om onszelf te bekeren. En toch, die kreupele, zie, hij staat, hij wandelt! Het wonder is gewerkt door de kracht van de Naam van Jezus Christus. Daarom: wat onmogelijk is bij mensen, dat is mogelijk bij God. Hier gaat de deur van de zaligheid open. Christus is verhoogd om te geven de bekering en de vergeving van onze zonden. Zie op Hem, zegt Petrus. Verwacht het van Hem, Die leeft, Wiens Naam is Wonderlijk.

Dringend was de oproep: *betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.*

Petrus heeft zijn hoorders als het ware willen plaatsen voor de rechterstoel van Christus. Maarten Luther zegt: "In de rechte prediking worden de hoorders van het Evangelie tegen de eeuwigheid aangehouden". Petrus houdt ons hier in Handelingen 3 tegen de eeuwigheid aan. Dan is daar die heilige, laatste ernst in vers 23: *En het zal geschieden dat alle ziel die deze profeet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid zal worden uit den volke.* Voelt u de heilige ernst? Zie toch de noodzaak van onze tekst: *Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden uitgewist mogen worden.*

Amen.